

Generaldirektören

Justitiedepartementet
Åklagarenheten
103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande över delbetänkandet Resningsförfarandet i brottmål (SOU 2009:98)

Allmänt

Principen om lagakraftvunna domars orubblighet är av grundläggande betydelse för rättsordningens stabilitet och för allmänhetens förtroende för rättsväsendet. För att tilliten till rättssystemet inte ska urholkas är det emellertid också viktigt att det finns en möjlighet att genom ett resningsförfarande rätta materiellt felaktiga domar som har vunnit laga kraft.

Domstolsverket, som har granskat delbetänkandet främst mot bakgrund av den verksamhet som Sveriges Domstolar bedriver, tillstyrker de förslag som läggs fram. Förslagen klargör under vilka förutsättningar en förundersökning ska återupptas, vilket i sin tur innebär att det blir tydligare för den enskilde när han eller hon kan få del av det allmännas utredningsresurser. Det är också positivt att det i lag regleras under vilka förutsättningar rättsligt bistånd i resningsprocessen kan komma i fråga. Utredningens förslag bidrar till att öka förutsebarheten för den enskilde och bör i förlängningen innebära att rättssäkerheten förstärks.

Inför det fortsatta arbetet vill Domstolsverket lämna följande synpunkter.

Resningsförfarandet

Utredningen har inte haft i uppdrag att utreda under vilka förutsättningar resning ska beviljas. Ett uttalat syfte med de förändringar som föreslås är dock att antalet förundersökningar som återupptas ska öka, vilket i sin tur bör leda till fler resningsansökningar. Ett ökat antal resningsansökningar kan förväntas inte bara till Högsta domstolen utan även till landets hovrätter. Den ökade arbetsinsats som kan antas bli följden av en ökad måltillströmning måste beaktas vid kommande anslag till domstolarna.

Även om utredningen inte behandlar förutsättningarna för resning kan det ändå finnas skäl att i detta sammanhang uppmärksamma följande. Efter reformen om En modernare rättegång (EMR) spelas förhör i tingsrätterna in med ljud och bild. Av 19 § förordningen (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol framgår att en ljud- eller bildupptagning ska gallras senast sex veckor efter det att målet eller ärendet har avgjorts genom dom eller beslut som har vunnit laga kraft. Motsvarande bestämmelse finns såvitt avser ljudupptagningar vid

förvaltningsdomstolarna i förordningen (1979:575) om protokollföring m.m. vid de allmänna förvaltningsdomstolarna. I de fall en resningsansökan beviljas, men också för att avgöra frågan om en förundersökning ska återupptas eller om resning ska beviljas, vore det många gånger av stort värde om ljud- och bildupptagningar fanns bevarade. Det skulle gynna rättssäkerheten och dessutom skapa en mer kostnadseffektiv resningsprocess. Enligt Domstolsverket kan det finnas skäl att i lämpligt sammanhang överväga frågan om lagring av ljud- och bildupptagningar.

Rättsligt bistånd

Som konstaterats ovan är det positivt att det införs en lagstadgad rätt för den enskilde att, under vissa förutsättningar, få rättsligt bistånd i samband med ett ärende om resning. Den skillnad som finns i dag enligt gällande praxis när det gäller förutsättningarna för en målsägande respektive en tilltalad att få rättsligt biträde i ett resningsärende är inte tillfredsställande. När det gäller formen för biträde för den tilltalade framstår det som naturligt att välja offentlig försvarare som biträdesform i stället för, som i dag, biträde enligt rättshjälpslagen. På motsvarande sätt är det naturligt att förordna ett målsägandebiträde för en målsägande som har behov av biträde. När det gäller målsägandens rätt till biträde finns det dock enligt utredningen inte någon anledning att ta bort den nuvarande möjligheten till biträde enligt rättshjälpslagen. I det avseendet uppkommer en skillnad jämfört med biträdesfrågan för en tilltalad, där förslaget går ut på att det inte ska finnas någon subsidiär rätt för en tilltalad att få biträde enligt rättshjälpslagen. Utredningen belyser inte närmare varför denna skillnad är motiverad.

Domstolsverket delar uppfattningen att rätten till offentlig försvarare som huvudregel bör förutsätta att förundersökningen har återupptagits eller att det bedöms föreligga skäl för ett återupptagande. Att det föreslås finnas en "säkerhetsventil" som möjliggör förordnanden även i andra fall är också positivt även om möjligheten bör utnyttjas restriktivt.

Domstolsverket delar vidare utredningens bedömning att förslaget kommer att medföra att antalet framställningar om offentlig försvarare kommer att bli fler än dagens ansökningar om rättshjälp. Att göra en prognos över ökningens omfattning är svårt. Det bör dock framhållas att sannolikt kommer inte enbart Högsta domstolen utan även hovrätterna att beröras av ett ökat antal framställningar om offentlig försvarare. Frågor om offentlig försvarare i resningsärenden kan också generellt sett antas fordra en större arbetsinsats från domstolarnas sida än förordnanden av offentlig försvarare i övriga ärenden. I vart fall gäller det i de fall då en förundersökning inte återupptagits eftersom domstolens hantering i dessa fall ska innefatta en prognos över förutsättningarna för förundersökningens återupptagande. Det finns också skäl att ifrågasätta utredningens slutsats att "statens ökade kostnader för arvoden till rättsliga biträden framstår som förhållandevis marginella". (s. 126). Domstolsverket vill framhålla vikten av att en uppföljning görs när de nya reglerna har varit i kraft en tid för att få en bild av dels i vilken omfattning måltillströmningen vid berörda domstolar har påverkats, dels hur kostnaderna för arvoden har påverkats.

Konsekvenser

Domstolsverket har under respektive rubrik berört de konsekvenser förslagen kan antas medföra för Sveriges Domstolar. Avslutningsvis bör det framhållas att ett flertal mindre resurskrävande reformer sammantaget kan medföra att ett resurstillskott till Sveriges Domstolar blir nödvändigt.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör. I den slutliga handläggningen har också deltagit chefsjuristen Jörgen Nilsson och hovrättsassessorn Anna Kramer (föredragande).

Barbro Thorblad

Anna Kramer